

the INVITATION

Dirk Vander Eecken

the INVITATION

Galerie Noord Zuid is een dependance van de Academie Arendonk en wordt gerund door een geëngageerde groep professionals, allen docent aan de academie. Zij programmeren thematische tentoonstellingen, groeps- en duotentoonstellingen, experimentele projecten. De uitgenodigde kunstenaars krijgen telkens de vrijheid om de ruimte naar eigen inzicht in te richten, om zo de kijk van het publiek – studenten en externe bezoekers – te verbreden en te verdiepen.

Voor haar tentoonstelling *the* INVITATION nodigde Kristel Van Ballaer, docente schilderen aan het instituut, Dirk Vander Eecken uit. Een verrassende en confronterende keuze: Vander Eecken en Van Ballaer waren tot voor kort volslagen vreemden voor elkaar, en hun werk contrasteert sterk. Van Ballaer werkt geometrisch; Vander Eecken leunt, zeker met zijn recente werk, eerder aan bij lyrische abstractie. Zo beantwoordt deze dubbeltentoonstelling geheel aan de doelstellingen van galerie Noord Zuid: ze is ietwat dwars en uitermate boeiend. Dankzij haar complementariteit en een originele accrochage krijgt de bezoeker vooral een hoogstaand feest voor het oog geserveerd.

Ivo Verheyen

The New Paintings

(chaque jour j'attends tout)

"Ik ga iets ondernemen dat nooit eerder is gedaan en dat,
Als het eenmaal is uitgevoerd,
Niet zal worden nagevolgd.
Ik wil aan mijn medemensen een mens laten zien zoals
Hij werkelijk is en die mens
Dat ben ik zelf."
(Jean-Jacques Rousseau)

In zijn nieuwste schilderijen voelt Dirk Vander Eecken (°1954, Mortsel) zich vrijer dan ooit. De kunstenaar staat bekend om het gebruik van rasters, die hij tussen het doek en zijn spuitverf legt, waardoor verschillende oneffen kleurlagen en vele kleine toevalligheden ontstaan. Die rasterpatronen vormden de aanleiding voor Vander Eeckens kunstenaarsdoctoraat, dat hij in 2008 behaalde en waarin hij zijn werken in dialoog bracht met beelden gemaakt door de elektronenmicroscopen van nanowetenschappers aan de universiteit van Antwerpen.

Recent zijn de rasters echter meer als een juk gaan voelen, als een welgekende methode waar (te) veel verwachtingen mee gepaard gaan. Door die structuren nu achterwege te laten vindt hij een vorm van artistieke bevrijding. Nog steeds is er sprake van afstandelijkheid: de kunstenaar raakt het doek niet rechtstreeks aan. Door het weglaten van de mediator (de rasters), krijgt het doek zelf nu ook meer vrijheid. Daar waar in vroegere werken kleine 'foutjes' en oneffenheden slopen, laat Vander Eecken nu welhaast alles aan het toeval over. De uitkomst van zijn schilderkunstige ingrepen is zo goed als onvoorspelbaar.

Ook wat betreft kleurgebruik en abstractie is er sprake van een nieuw gevonden vrijheid. Daar waar zijn vroeger werk door gemengde kleurlagen de vaak ondoordringbare tinten van mistige polderland-

schappen evoceerde, en het werk slechts aarzelend ontluikte, geeft zijn juxtapositie van intense kleuren nu de complexiteit van menselijke emoties weer. De nieuwe reeks is tegelijk abstracter dan ooit en erg concreet, in die zin dat oprechte, universele emoties meer toenadering zoeken bij de kijker. Een uitleg behoeft niet: van de kijker wordt niets anders verwacht dan een gevoel, een beleving.

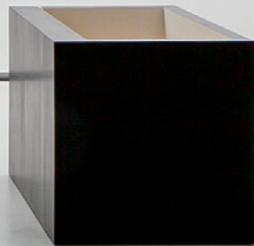
Door het quasi-lithografisch procedé met gebruik van water, en de gemengde kleurlagen, is er nog steeds een gelaagdheid aanwezig. De werken spelen een verleidelijk spel van aantrekken en afstoten. Aanvankelijk charmeert het schilderij door zijn directheid, zijn kleurrijke oprechtheid. De esthetische details verleiden de kijker om dieper te kijken; langzaam openbaart zich dan een essentiële emotie.

Die zoektocht naar een essentie herinnert Vander Eecken aan een tentoonstelling van Willem de Kooning die hij in de jaren 1990 zag in Barcelona. Zijn abstracte werken, met nog slechts een vage suggestie van een vrouwenfiguur, lijken afstandelijk en ondoorgrondelijk, maar zijn tegelijk een intensief wroeten naar betekenis, naar essentie. Net als verschillende abstract expressionisten annuleert Vander Eecken door de fysieke afstand van zijn doek elke persoonlijke inmenging van de kunstenaar. Eerder verbeeldt hij een voelbare essentie, mogelijk zelfs tegengesteld aan zijn eigen emoties van het moment. In zijn afstand ten opzichte van het doek is Dirk Vander Eecken een niet-schilder. Toch is het eindresultaat steeds een esthetisch schilderij, dat de kijker in al zijn of haar menselijk gevoel raakt.

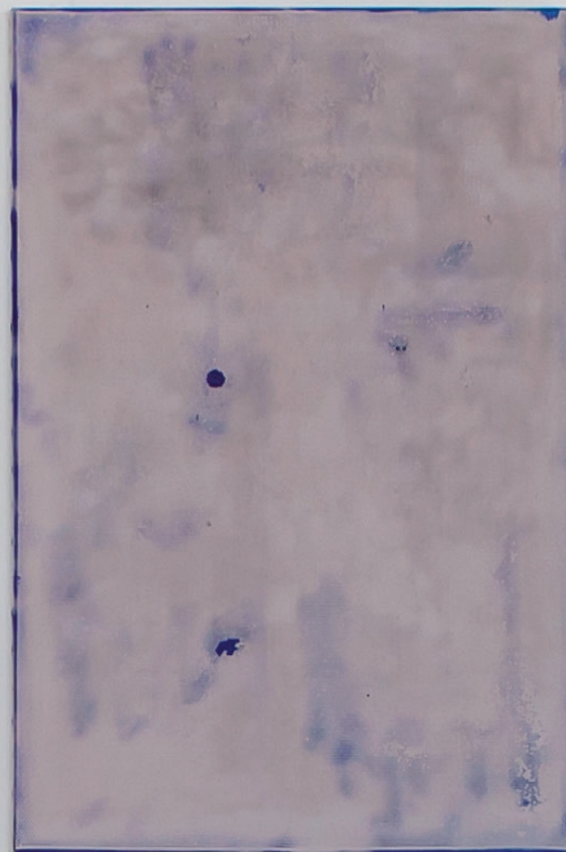
Tamara Beheydt

'DUDE - Gold field' 2018 / 150 x 130 cm / acryl op doek

links Kristel VB 'Inleg' 2015 / 120 x 55 cm / olie, lakverf en potlood op hout
'Y.K. n°20180110 - Lune' 2018 / 150 x 100 cm / acryl op doek

'J.M.T. n°20180420 - Endless' en 'J.P. n°20180430 - Where the wild roses grow' 2018
beiden 145 x 115 cm / acryl op doek

ACADEMIE ARENDONK

the INVITATION

Kristel Van Ballaer

Hard Edge

Verstild, Tactiel

Goede kunst, het is geweten, is zowel naar de inhoud als naar de vorm bedrieglijk in haar eenvoud, en daardoor tegendraads. Met die vaststelling zitten we in het hart van de kunst van Kristel Van Ballaer (°1972). Ze hanteert een sobere vormtaal, maar die is sterk gelaagd. Niets is wat het lijkt, en de toeschouwer dient een inspanning te leveren om te zien dat de kunstenaar in haar werk een idee consequent en tot het einde doordenkt. Alles wat niet ter zake doet, pelt ze onverbiddeijk af. Het is een moeizaam proces dat in fasen verloopt, fasen van denken en herdenken, van schetsen, schikken en herschikken, van bouwen en verbouwen, tot de vormperfectie zich openbaart. In het eindproduct, verstild en tactiel, is er weinig te merken van de fundamentele twijfels die met de creatie van een sculptuur of schilderij gepaard gaan, maar ze zijn er wel degelijk. Hier is een kunstenaar aan het werk die het kunstwerk toestaat zichzelf te worden.

De 'idee' uit de vorige alinea verdient wat nadere verklaring. Die idee is bij Van Ballaer namelijk geen loos begrip, maar een essentieel gegeven, de kern van de zaak, en telkens weer het begin van het scheppingsproces. Uitgangspunt is vaak een ervaring die zowel visueel en concreet (kerk, bad, archief) als abstract kan zijn (begrenzing, beschutting, vlucht). De uitvoering ervan in het kunstwerk is evenwel onveranderlijk abstract. De kunstenaar hanteert graag vormen en patronen uit de architectuur, vormen die leiden tot een rustgevende, haast mathematische balans. De toeschouwer krijgt vanuit die abstractie ruim de gelegenheid in confrontatie te gaan met het werk en er zijn eigen verhaal in te leggen. Van Ballaer is streng in haar vormtaal, maar mild als het gaat om de interpretatie ervan door de kijker.

Een te allen tijde weerkerende en boeiende vraag blijft deze: wie zijn voor deze kunstenaar de helden en voorbeelden in de kunst? De verscheidenheid van de namen die Van Ballaer citeert, verrast: zowel

de Vlaamse Primitieven als Le Corbusier en Anish Kapoor passeren de revue. Eén naam verdient het om uit de lijst te worden gelicht: Ellsworth Kelly (1923-2015), Amerikaans minimalist, grootmeester in het reduceren van kunst tot zuiver kleur en lijn. Dat wil zeggen, hij kleurde ruime vlakken en lijnde ze keurig af. *Hard edge*. Die minimale ingreep met maximaal effect van Kelly is exact wat treft in het werk van Van Ballaer: wit en zwart, intens blauw, groen, geel, trefzeker en helder afgelijnd. Bovendien was Kelly niet – correctie: niet uitsluitend – de maker van traditionele canvasschilderijen; de stevigheid van plaatstaal en aluminium was hem zeer dierbaar. Van Ballaer gaat een stap verder. Ze mijdt doek, ze geniet van fysieke arbeid en bouwt haar eigen harde, onbuigzame dragers: houten borden, bakken, sarcofagen, zuilen, cilinders en wat dies meer zij. Haar grootvader was schrijnwerker: een atavistisch trekje?

Nog twee bedenkingen tot besluit. Eén: de vormperfectie in het werk van Kristel Van Ballaer is overduidelijk, maar toch subtieler dan ze op het eerste gezicht lijkt. Zo let de kijker best op het contrast in glans van lak tegenover acryl, op de kleine 'imperfecties' die bewust in de constructies zijn aangebracht, op de onvoorspelbaarheid van de kleureninteractie in bepaalde werken. Het zijn evenzovele manieren om een zekere spontaneïteit en lichtvoetigheid te introduceren in een overigens streng geometrisch oeuvre. Twee: 'mathematisch', 'geometrisch', 'strengte vormtaal', 'architecturale balans', het zijn termen die een gebrek aan emotie zouden kunnen suggereren. Niets is minder waar: in al haar strakheid is de kunst van Van Ballaer mate-loos ontroerend. Dat komt vermoedelijk doordat ze zoveel zegt met zo weinig. De ondertussen wat versleten frase *less is more* werd zelden zo overtuigend geïllustreerd als in dit werk.

'Twee wanden' 2019 / 60 x 60 x 120 cm / olie en acryl op hout
boven Dirk Vd E 'M.R. n°20170610 - l'Ane rouge cadmium' 2017 / 150 x 130 cm / acryl op doek

'Rode kern' 2019 / 6 x 3,5 cm / olie op hout

Colofon

Uitgegeven naar aanleiding van de tentoonstelling 'the INVITATION' van Dirk Vander Eecken en Kristel Van Ballaer in Galerie NZ Arendonk van 30 maart t.e.m. 4 mei 2019. Deze uitgave bestaat uit 2 delen.

academie Arendonk
www.academiearendonk.be/galerie-nz

accrochage; Katrien Strijbol
openingswoord; Ivo Verheyen
tekst; Tamara Beheydt en Ivo Verheyen
fotografie en vormgeving; Kristel Van Ballaer
druk; GEWADRUPO Arendonk

dank aan; Els Nouwen, Katrien Strijbol, directeur Marc Hermans, secretariaat, NZ team, (re)D. Gallery en Art Gallery de Wael 15

© maart 2019

'Vierkant X' 2018 / 34 x 17 cm / acryl op hout, 'Rode kern' 2019
'Geul' 2019 / 300 x 17 x 17 cm / olie en acrylverf op hout

ACADEMIE ARENDONK